

Zaburzenia w spostrzeganiu wzrokowym

11 października 2018

Zaburzenia w spostrzeganiu wzrokowym ujawniają się w:

- trudności wyodrębniania części w złożonej całości oraz scalania poszczególnych części w całość,
- trudności w dostrzeganiu różnic między przedmiotami, obrazami i układami przestrzennymi podobnymi, lecz nie identycznymi oraz podobieństw w układach pozornie całkowicie różnych,
- trudności w odwzorowywaniu graficznym i przestrzennym złożonych struktur przede wszystkim o charakterze abstrakcyjnym (kształty geometryczne, znaki graficzne), trudności rozumienia, wnioskowania na materiale obrazowym (H. Nartowska 1986, s. 182).

Program usprawniania percepcji wzrokowej będzie więc, zawierał ćwiczenia w określaniu podstawowych cech, bodźców wizualnych poprzez angażowanie takich operacji umysłowych, jak:

- analiza i synteza, czyli zdolność do wyróżniania części oraz ich scalania,
- porównywanie, czyli zdolność do ujmowania podobieństw i różnic,
- abstrahowanie – oparte na analizie, syntezie i porównywaniu, a polega na wyróżnieniu i oderwaniu jakiejś cechy z pominięciem innych cech, przedmiotu,
- klasyfikowanie – czyli dokonywanie ugrupowań przedmiotów do jednego pojęcia,
- uogólnianie – obejmuje właściwości wspólne dla danej grupy rzeczy, a tworzone jest na podstawie abstrahowania cech przedmiotów (E. Górniewicz 2000, s. 121).

Na uwagę zasługuje program rozwijający percepcję wzrokową autorstwa M. Frostig.

Wyodrębniła ona pięć aspektów percepcji wzrokowej. Są nimi:

- koordynacja wzrokowo-ruchowa, rozumiana jako zdolność do zharmonizowania ruchów gałek ocznych z ruchami całego ciała,
- spostrzeganie figury i tła, czyli zdolność do wyodrębniania części pola spostrzeżeniowego, które ma znaleźć się w centrum uwagi spośród jego pozostałych elementów,
- stałość spostrzegania, czyli zdolność spostrzegania przedmiotu posiadającego stałe właściwości (kształt, położenie i wielkość) niezależnie od zmiennych wrażeń wywołanych przez ten przedmiot,
- spostrzeganie położenia przedmiotów w przestrzeni, czyli spostrzeganie relacji przestrzennych zachodzących pomiędzy przedmiotem, a obserwatorem,
- spostrzeganie stosunków przestrzennych, czyli ocena położenia dwóch lub więcej przedmiotów wobec własnego ciała, a także rozumienie relacji zachodzących między tymi przedmiotami (E. Górniewicz 2000, s. 122).

Dziecko z zaburzoną lub słabo rozwiniętą koordynacją wzrokowo-ruchową może nie być w stanie samodzielnie ubrać się, najprostsze zadania wykonuje niezdarnie, a nawet może nie być w stanie w ogóle wykonać pewnych zadań. Jest również prawdopodobne, że dziecko takie nie będzie mogło dorównać swoim rówieśnikom w zabawach i grach sportowych. Trudne będą dla niego takie czynności jak wycinanie, naklejanie czy rysowanie. Niemal na pewno będzie miało również trudności z nauką pisania.

Dla dziecka ze słabo rozwiniętą zdolnością odróżniania figury od tła charakterystyczne jest rozproszenie uwagi i dezorganizacja czynności. Dzieje się tak, dlatego, że jego uwaga przenosi się od bodźca do bodźca w miarę jak działają one na jego organizm, dziecko zwraca uwagę na coś, co się porusza, błyszczy –bez względu na związek tego przedmiotu z tym, co w danym momencie powinno robić.

Zaburzenia w zakresie przerzutności uwagi, niemożność kierowania jej od jednego bodźca do innego, wyrażają się również w trudnościach w odnajdywaniu właściwego bodźca. Dziecko nie jest w stanie znaleźć odpowiedniego miejsca na stronie książki lub zeszytu, opuszcza fragmenty tekstu, nie potrafi rozwiązać znanego już wcześniej zadania, jeżeli zostało ono umieszczone na jednej stronie zeszytu z innymi zadaniami.

Dziecko z zaburzeniami stałości spostrzegania ma problemy w rozpoznawaniu kształtów geometrycznych niezależnie od ich wielkości, barwy lub położenia. Nie rozpoznaje znanych słów, gdy pojawiają się w nieznanym kontekście w zdaniu.

Dziecko przejawiające zaburzenia z spostrzeganiu położenia przedmiotów w przestrzeni znajduje się w bardzo niekorzystnej sytuacji. Świat widziany przez niego jest zniekształcony. Dziecko ma trudności ze zrozumieniem znaczenia słów określających położenie przedmiotów w przestrzeni ja, w, poza, na górze, po prawej, z przodu, po lewej. Myli litery b-d, p-g, a także spostrzega ono wyrazy np. „on” jako „no”, „rów” jako „wzór” itp. Utrudnia to, a czasami uniemożliwia opanowanie przez dziecko czytanie, pisanie, ortografii i arytmetyki.

Spostrzeganie stosunków przestrzennych, podobnie jak spostrzeganie figury i tła, oparte jest na spostrzeganiu relacji (M. Frostig, D. Horne 1987, s. 7-8).

Programy wzory i obrazki M. Frostig zawiera trzy poziomy, podstawowy, średni i wyższy. Każdy z tych poziomów składa się także z trzech części: ćwiczeń fizycznych, zabaw przedmiotami, stanowiących rodzaj ćwiczeń wstępnych oraz ćwiczeń zasadniczych, zawartych w zeszycie przeznaczonym dla dziecka. Układ zeszytu oparty jest na przeplatającym się ćwiczeniach aspektów percepcji wzrokowej. W każdym z nich występuje stopniowanie trudności zastosowanych form ćwiczeniowych w obrębie jednego poziomu, jak i pomiędzy nimi.

Program „Wzory i obrazki” poza wartością terapeutyczną umożliwia także diagnozowanie poziomów funkcjonowania percepcji wzrokowej, z uwzględnieniem jej poszczególnych aspektów. Umożliwia to zamieszczona na końcu zeszytu ćwiczeniowego indywidualna karta zapisu (E. Górniewicz 2000, s. 122 – 124).

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.